

FN I KRISE

Konferanse på Litteraturhuset 5. mai kl. 15.00 i regi av UD og FN-sambandet



Veldig spennende konferanse om FN. Her deltok Utenriksminister Espen Barth Eide og FN sin visegeneralsekretær Guy Ryder og leder for feltoperasjoner i Flyktninghjelpen Magnhild Vasset. FN-sambandets generalsekretær Catharina Bu ledet debatten.

I FNs 80. år er det multilaterale systemet i en krise. Situasjonen er akutt og konsekvensene er dramatiske for dem som trenger hjelp fra FN nå. Samtidig vakler selve strukturen verdenssamfunnet har bygget opp siden 2. verdenskrig. FNs organisasjoner opplever et press som kan svekke både folkeretten og menneskerettighetene for alle.

Samme dag skrev Arvinn Gadgil, direktør i Global Policy Centre for Governance i UNDP, en artikkel i Aftenposten: Gjennombrudd eller sammenbrudd for FN? Han var også til stede på konferansen sammen med en del gamle ambassadører fra Norge til USA.

Og den artikkelen som spesifiserte hele FNs historie og behovet for å modernisere organisasjonen var et fint bakteppe for debatten. Verden har endret seg veldig på 80 år og medlemslandene har blitt flere og det betyr jo også flere forskjellige meninger om det multilaterale samarbeidet.

Før debatten begynte innledet FN-sambandet med en film hvor de hadde spurt folk på gaten i Oslo om FN – unge som gamle. Alle var positive og ingen var i mot det multilaterale samarbeidet som FN står for. Det var veldig positivt. Guy Ryder kommenterte at hvis det samme hadde vært gjort i en liten by i Midtvesten ville vi ha sett helt andre svar, dessverre.

Alle i panelet var enige i at FN nå er i en krise, og for å styrke seg må de rydde i alle underorganisasjonene og bli mer effektive. Underorganisasjonene er fremdeles organisert slik de var for 80 år siden og hele verdenssamfunnet har endret seg drastisk. De landene som er positive til FN (av medlemsmassen) må komme sammen – finne nye måter og metoder og muligheter. Ingenting kan bare fortsette som det alltid har gjort, den tiden er for lengst forbi.

Flyktninghjelpen mente at FN bør støtte seg mer på NGOene (sivilsamfunnet) som er bedre koordinert på bakkenivå der hvor krisene er. Samtidig som FN bør være et overordnet organ som informerer og styrer. Det samme mente IKFF (Internasjonal kvinneliga for fred og frihet) at FN-systemet bruker sivilsamfunnet for lite, og et tettere samarbeid vil alle være tjent med.

De kom ikke utenom å snakke om USA og Trumps uberegnelige innfall. Nedstegningen av all nødhjelp derifra fører allerede til at folk dør. Og flere vil dø. Nå er ikke tiden til å bare tenke på sitt eget land. Alle krisene rundt i verden, vil påvirke oss alle i det lange løp hvis vi ikke gjør noe med det. Problemet er jo også Sikkerhetsrådet og dets sammensetning. Her må flere land inn og det må ryddes opp i stemmerett, vetorett osv. slik at beslutninger kan tas som virker. Dette var også hele panelet enige om.

På disse 80 årene har FN utvidet seg klattvis og helt uten orden og system. Dermed er det blitt for fragmentert. De forskjellige søylene og leddene vet ikke hva de andre holder på med, og ikke sikkert at alle skal holde på med de samme tingene, eller at noen ledd er blitt irrelevante i vår verdenssituasjon.

FN bør bli en mer multisektor koordinator for alle som jobber lokalt i de forskjellige land, og dermed bruke NGOene mer. Norge er og har alltid vært viktig for FN, men må slå seg sammen med andre land som er positive til FN og som ønsker reform av FN. Og være flinkere til å «Kill your darlings». Alle land har sine spesialområder man har jobbet med og vil ikke gi dette fra seg. Men man må se mer på helheten og være konstruktive om hva som må kuttes ut og hva vi må konsentrere oss om videre.

Alt i alt er selv Soroptimistene viktige i denne sammenhengen og må gi innspill til implementeringen av moderniseringen og opprydningen. Og ikke minst, ikke måtte lene seg så mye på USA som de har gjort til nå, i hvert fall ikke når systemet der borte nå er som det er. Et sterkt og godt FN er det eneste som kan hjelpe på verdensfreden.

På spørsmål fra salen etter konferansen handlet det meste om Gaza og hvorfor FN ikke gjør noen ting. Det er jo problemet med FN – Sikkerhetsrådet må være enige hvis det skal virkelig gjøres noe. Og det er de jo ikke. Generalsekretæren har sagt sin mening og også hva FN ønsker å foreta seg, nesten med en risiko for eget liv og karriere. Men beslutningstagerne hørte jo ikke på ham. Og USA var jo også med på å legge ned Unrwa, som hadde vært en aktiv FN-organisasjon i Gaza i mange 10 år. Og nestgeneralsekretæren minnet oss om at det handler ikke bare om Gaza selv om det er helt fryktelig – det er Ukraina, Sudan osv.

Soroptimistenes stemmer høres også – og det må vi ikke glemme.

Monica